

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 9/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a politickej strany **SMER – sociálna demokracia**, Súmračná 25, Bratislava, IČO 31 801 242, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 7 S 1/2022-69 zo 16. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. novembra 2022 domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) napadnutým uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň sťažovateľ [REDAKOVANÉ] žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

2. Z ústavnej sťažnosti, ktorá bola ústavnému súdu doručená bez príloh (okrem plnomocenstva udeleného stranou SMER – sociálna demokracia, pozn.), vyplýva, že okresný súd napadnutým uznesením zamietol žalobu politickej strany SMER – sociálna demokracia a politickej strany REPUBLIKA, ktorou sa domáhali zaregistrovania sťažovateľa ako kandidáta pre voľby za starostu obce Kysucký Lieskovec vyhlásené na 29. október 2022.

3. Ústavný súd si v súčinnosti s okresným súdom zaobstaral kópiu napadnutého uznesenia, z ktorého vyplýva, že miestna volebná komisia Kysucký Lieskovec vydala rozhodnutie č. 1 z 8. septembra 2022, ktorým rozhodla o nezaregistrovaní sťažovateľa ako kandidáta pre voľby starostu obce Kysucký Lieskovec. Z označeného rozhodnutia vyplynulo, že miestna volebná

komisia preskúmala kandidátnu listinu v zmysle § 177 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) a ako dôvod nezaregistrovania kandidáta uviedla podnet na preskúmanie kandidátnej listiny sťažovateľa doručený obci 6. septembra 2022 a odporúčanie [REDAKOVANÉ], riaditeľky odboru volieb, referenda a politických strán, sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, pričom bližšie dôvody nezaregistrovania kandidáta neuviedla (bod 10). Okresný súd konštatoval, že rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 35 T 90/2015 zo 6. júla 2017 bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu porušenia povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona a súd mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom a určil skúšobnú dobu 3 roky. Súčasne mu uložil trest zákazu činnosti, a to výkon funkcie vo volených orgánoch územnej samosprávy vo výmere 3 roky a nahradiť škodu obci Kysucký Lieskovec v sume 25 510,91 eur. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 3 To 8/2018-616 z 10. januára 2019 odvolanie sťažovateľa zamietol (bod 16). Súd zároveň zistil, že 6. septembra 2022 bola doručená žiadosť sťažovateľa o vyslovenie, že sa osvedčil v skúšobnej dobe. V čase rozhodovania o žalobe na zaregistrovanie kandidáta na voľbu starostu nebolo o žiadosti na vyslovenie osvedčenia v skúšobnej dobe rozhodnuté. Okresný súd pod odcitovaní relevantných ustanovení právnych predpisov poukázal na argument vyjadrený vo veci sp. zn. III. ÚS 651/2014, v zmysle ktorého nepreskúmateľné rozhodnutie miestnej volebnej komisie vzhľadom na časový aspekt netvorí prekážku posúdenia podmienok ne/zaregistrovania kandidáta samotným súdom (bod 38). Napriek tomu, že v rozhodnutí miestnej volebnej komisie absentuje dôvod nezaregistrovania kandidáta, z obsahu žaloby, ako aj z listinných dôkazov vyplýva, že ide o nesplnenie práva byť volený (bod 39). Súd považoval za preukázané, že sťažovateľ bol právoplatne podmiennečne odsúdený so skúšobnou dobou 3 roky, ktorá mu uplynula 10. januára 2022. V čase podania kandidátnej listiny ani v čase rozhodovania komisie a súdu nebolo rozhodnuté o tom, či sa menovaný v skúšobnej dobe osvedčil alebo nie a zároveň ani neuplynula doba 1 roka od uplynutia skúšobnej doby podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona, aby bolo možné konštatovať, že sa odsúdený osvedčil. Vychádzajúc z uvedeného konštatoval, že sťažovateľ nespĺňa podmienku pasívneho volebného práva podľa § 6 písm. b) volebného zákona, preto žalobu zamietol ako nedôvodnú.

4. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] písomným podaním uskutočneným elektronicky doručeným 21. októbra 2022 doplnil ústavnú sťažnosť o prílohu uznesenia okresného súdu č. k. 35 T 90/2015 zo 14. októbra 2022 v jeho trestnej veci, ktorým okresný súd vyslovil, že sa sťažovateľ [REDAKOVANÉ] v skúšobnej dobe osvedčil a hľadá sa na neho, ako keby nebol odsúdený.

II.

Sťažnostná argumentácia

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie o arbitrárnosti napadnutého rozsudku okresného súdu. Sťažovatelia namietajú, že sudkyňa nepreskúmala zákonnosť rozhodnutia miestnej volebnej komisie, ale ho svojím konaním a postupom dotvorila. Súčasťou spisového materiálu zabezpečeného správnym orgánom v danej veci nebol žiaden odpis registra trestov sťažovateľa [REDAKOVANÉ] ani jeho žiadosť o zahľadanie jeho odsúdenia, čo samo osebe spôsobuje nezákonnosť

rozhodnutia miestnej volebnej komisie. Sú toho názoru, že v okolnostiach posudzovanej veci mal byť aplikovaný § 191 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku, na základe ktorého okresný súd mal zrušiť rozhodnutie orgánu verejnej správy. Absencia postupu podľa § 169 ods. 10 volebného zákona spôsobom podľa § 18 ods. 4 volebného zákona sa mala prejavovať v rozhodnutí správneho orgánu a v súlade s § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku rozhodnutie malo byť zrušené z dôvodu nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov.

III.

Oznámenie o možných dôvodoch zaujatosti

6. Sudkyňa II. senátu ústavného súdu Jana Laššáková prípisom oznámila predsedovi ústavného súdu dôvod jej možného vylúčenia v konaní o sťažnosti sťažovateľov pre jej pomer k sťažovateľke politickej strane SMER – sociálna demokracia. Tretí senát ústavného súdu uznesením č. k. III. ÚS 691/2022-6 z 8. decembra 2022 rozhodol, že dotknutá sudkyňa nie je vylúčená z konania a rozhodovania o sťažnosti sťažovateľov.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti za „žalobcov“ označili aj politickú stranu REPUBLIKA, ale vychádzajúc z petitu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľmi sú len kandidát [REDAKOVANÉ] a politická strana SMER – sociálna demokracia, ktorej splnomocnenec podpísal predmetnú sťažnosť a priložil aj splnomocnenie. Pre úplnosť je potrebné dodať, že pod ústavnou sťažnosťou sa nachádza ešte jeden nečitateľný podpis, bez bližšej identifikácie, z ktorého nie je možné zistiť, o koho podpis ide. Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd konštatuje, že za sťažovateľov považoval len subjekty uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

7. Ústavný súd pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

8. Ústavný súd sa v rozsahu svojej právomoci z obsahu napadnutého uznesenia okresného súdu presvedčil, že tvrdenia sťažovateľov nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého uznesenia, ktorou okresný súd odôvodnil svoje napadnuté uznesenie o nedôvodnosti žaloby politických strán SMER a REPUBLIKA. Okresný súd, vychádzajúc z obsahu podnetu, sám preskúmal vecnú správnosť rozhodnutia miestnej volebnej komisie a vysporiadal sa so všetkými ťažiskovými otázkami podstatnými pre rozhodnutie o prejednávanej veci. Pokiaľ ide o argument sťažovateľov, že tu bol dôvod na postup podľa § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku pre nepreskúmateľnosť rozhodnutia miestnej volebnej komisie, ústavný súd konštatuje, že uvedené neobstojí, a to práve s poukazom na už označený nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 651/2014, ktorým argumentoval okresný súd (pozri bod 3 tohto uznesenia).

9. Z obsahu podnetu, ako aj z verejne dostupných zdrojov bolo zrejmé, že dôvodom na nezaregistrovanie sťažovateľa ako kandidáta bolo dôvodné podozrenie, že u sťažovateľa existuje prekážka práva byť volený, čo bolo známe aj z dostupných zdrojov, z oznámenia o zániku mandátu sťažovateľa ako poslanca obecného zastupiteľstva. Keďže volebná komisia nedisponuje oprávnením vyžiadať si výpis z registra trestov ani overiť skutočnosť, či sťažovateľovi ■■■■■ odsúdenie bolo zahladené, bolo v záujme aj sťažovateľa ako nezaregistrovaného kandidáta, aby všeobecný súd, využívajúc svoje právomoci, preskúmal vecnú správnosť rozhodnutia miestnej volebnej komisie a posúdil aj dôvodnosť žaloby, ktorou sa označené politické strany domáhali zaregistrovania sťažovateľa ako kandidáta pre voľby starostu z dôvodu splnenia zákonných podmienok pre registráciu. Prípadné pochybenia volebnej komisie pri rozhodovaní o registrácii kandidáta sú spôsobilým predmetom súdneho prieskumu, ktorý vyhodnocuje ich relevanciu.

10. Vychádzajúc z verejného záujmu, aby sa voľby uskutočňovali spravodlivo a slobodne, v pravidelných intervaloch a v súlade so zákonmi, ktoré zaručujú účinný výkon hlasovacích práv, len také pochybenia správneho orgánu pri rozhodovaní o registrácii kandidáta sú relevantné z hľadiska ich súdneho prieskumu, ktoré sú spôsobilé zasiahnuť do práv kandidáta a opodstatňujú záver, že bol nedôvodne nezaregistrovaný. Tento názor zohľadňuje časový aspekt rozhodovania v prebiehajúcom volebnom procese a vychádza z právnej úpravy § 301 Správneho súdneho poriadku, ktorý vo veci konajúcejmu súdu umožňuje po preskúmaní veci buď konštatovať nedôvodnosť žaloby (vtedy ju uznesením zamietne), alebo, naopak, konštatovať dôvodnosť žaloby (vtedy uznesením rozhodne o zaregistrovaní kandidáta).

11. Okresný súd podľa názoru ústavného súdu presvedčivým spôsobom odôvodnil, vychádzajúc z listinných dôkazov, ktoré si zabezpečil *ex officio* v súlade s § 119 a § 120 písm. a) Správneho súdneho poriadku, že u sťažovateľa ako kandidáta v čase rozhodnutia volebnej komisie existovala prekážka pre jeho registráciu a rovnako bola prítomná aj v čase súdneho prieskumu okresným súdom o dôvodnosti neregistrácie kandidáta. Uvedené v kontexte riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu postačuje pre záver, že materiálne nemohlo dôjsť k porušeniu označeného základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu.

12. Dôkazom o vecnej správnosti napadnutého uznesenia, ktorý konštatoval existenciu prekážky na strane sťažovateľa ako nezaregistrovaného kandidáta, je okrem iného aj sťažovateľom doručená kópia rozhodnutia okresného súdu č. k. 35 T 90/2015 zo 14. októbra 2022, ktorým až *ex post* rozhodol o tom, že sa sťažovateľ v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia osvedčil.

13. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom okresného súdu a obsahom základného práva na súdnu ochranu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

14. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu ústavný súd už neodstraňoval vady sťažnosti a už sa ostatnými návrhmi (vrátane žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu) obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu